

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 17. septembra 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Vnútroštatne opatrenie ukladajúce výrobcom elektrickej energie povinnosť ponúkať celú dostupnú elektrickú energiu výlučne na centralizovanom konkurenčnom trhu dotknutého členského štátu“

Vo veci C-648/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný Tribunalul București (Vyšší súd Bukurešť, Rumunsko) z 26. januára 2017 a doručený Súdnemu dvoru 17. októbra 2018, ktorý súvisí s konaním:

Autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei (ANRE)

proti

Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale Hidroelectrica SA,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras, sudcovia S. Rodin, D. Šváby, K. Jürimäe a N. Piçarra (spravodajca),

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: R. Schiano, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 23. januára 2020,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei (ANRE), v zastúpení: D. Chiriță, A.-M. Rilling, V. Alicuș, A.-I. Zorzoană a A.-A. Milea, za právnej pomoci R. Chiriță, O. Chiriță, R. O. Colcieri a B. Pantea, avocați,
- Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale Hidroelectrica SA, v zastúpení: C. Radu, za právnej pomoci C. Alexandru, K. Mansour a C. Calabache, avocați,
- rumunská vláda, v zastúpení: pôvodne E. Gane, A. Wellman, R. I. Hațeganu, M. Chicu a C.-R. Canțâr, neskôr E. Gane, A. Wellman, R. I. Hațeganu a M. Chicu, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: rumunčina.

– Európska komisia, v zastúpení: I. V. Rogalski, M. Huttunen a O. Beynet, splnomocnení zástupcovia,
po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 2. apríla 2020,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 35 ZFEÚ.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei (Úrad pre reguláciu v odvetví energetiky, Rumunsko, ďalej len „ANRE“) a obchodnou spoločnosťou Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale Hidroelectrica SA (ďalej len „Hidroelectrica“) vo veci zápisnice č. 36119 z 11. mája 2015, ktorou ANRE uložil pokutu spoločnosti Hidroelectrica z dôvodu, že neponúkla na rumunskom konkurenčnom trhu celú dostupnú elektrickú energiu, ale priamo vyviezla jej časť na maďarský trh s elektrickou energiou.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2009/72/ES

- 3 Odôvodnenia 3, 5, 25 a 51 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 2009, s. 55), uvádzajú:

„(3) Slobody, ako sú voľný pohyb tovaru, sloboda usadiť sa a sloboda poskytovať služby, ktoré občanom Európskej únie zaručuje [ZFEÚ], sú dosiahnuteľné len na úplne otvorenom trhu, ktorý umožňuje všetkým spotrebiteľom slobodný výber svojich dodávateľov a všetkým dodávateľom slobodu zásobovať svojich odberateľov.

...

(5) Bezpečné dodávky elektriny sú veľmi dôležité pre vývoj európskej spoločnosti, implementáciu trvalo udržateľnej politiky v oblasti klimatických zmien a podporu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu. ...

(25) Bezpečnosť dodávky energie je zásadným prvkom verejnej bezpečnosti, a je preto neodmysliteľne spojené s účinným fungovaním vnútorného trhu s elektrinou a integráciou izolovaných trhov s elektrinou v členských štátoch. ...

(51) Zájmy spotrebiteľov by mali byť stredobodom tejto smernice a hlavnou zodpovednosťou elektroenergetických podnikov by mala byť kvalita služieb. Existujúce práva spotrebiteľov sa musia posilniť a zaručiť a mali by byť transparentnejšie. Ochrana spotrebiteľa by mala zabezpečiť, aby všetci spotrebiteľia v širšom meradle [Únie] mali úžitok z konkurenčného trhu. Členské štáty alebo, ak tak ustanoví členský štát, regulačné orgány, by mali presadzovať práva spotrebiteľov.“

- 4 Článok 3 tejto smernice s názvom „Povinnosti služby vo verejnom záujme a ochrana spotrebiteľa“ v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty na základe svojej inštitucionálnej organizácie a s náležitým zreteľom na zásadu subsidiarity zabezpečujú, aby bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, elektroenergetické podniky fungovali v súlade so zásadami tejto smernice s cieľom dosiahnuť konkurencieschopný [konkurenčný – *neoficiálny preklad*], bezpečný a vzhľadom na životné prostredie udržateľný trh s elektrinou, a aby tieto podniky neboli diskriminované z hľadiska ich práv alebo povinností.“

- 5 Články 36 až 38 uvedenej smernice, ktoré sa týkajú všeobecných cieľov, povinností a právomocí vnútroštátnych regulačných orgánov a režimu uplatňujúceho sa na cezhraničné záležitosti, stanovujú viacero nástrojov spolupráce medzi týmito orgánmi.

Nariadenie (EÚ) č. 1227/2011

- 6 Článok 1 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (Ú. v. EÚ L 326, 2011, s. 1) stanovuje:

„Týmto nariadením sa ustanovujú pravidlá, ktorými sa zakazujú praktiky predstavujúce zneužívanie trhu a ovplyvňujúce veľkoobchodné trhy s energiou a ktoré sú v súlade s pravidlami uplatňovanými na finančných trhoch a s riadnym fungovaním týchto veľkoobchodných trhov s energiou, pričom zohľadňujú ich špecifické vlastnosti. Zabezpečuje sa ním monitorovanie veľkoobchodných trhov s energiou... v úzkej spolupráci s národnými regulačnými orgánmi a pri zohľadnení vzájomného pôsobenia medzi systémom na obchodovanie s emisiami a veľkoobchodnými trhami s energiou.“

- 7 Články 7 až 9 nariadenia č. 1227/2011, ktoré sa týkajú dohľadu nad veľkoobchodným trhom s energiou, zberu údajov a registrácie účastníkov tohto trhu, stanovujú právomoc agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v spolupráci s národnými regulačnými orgánmi, ukladajú subjektom na tomto trhu povinnosť poskytovať tejto agentúre určité informácie a vytvárajú európsky register účastníkov na uvedenom trhu, ktorý je dostupný vnútroštátnym regulačným orgánom a v ktorom sú zaznamenané najdôležitejšie informácie týkajúce sa operácií uzavretých na tomto trhu.

Nariadenie (EÚ) 2015/1222

- 8 Podľa článku 5 ods. 1 nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia (Ú. v. EÚ L 197, 2015, s. 24):

„Ak v čase nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia už v členskom štáte alebo v ponukovej oblasti členského štátu existuje národný zákonný monopol na služby obchodovania na dennom a vnútrodennom trhu, ktorý vylučuje určenie viac ako jedného organizátora NEMO [nominovaní organizátori trhu s elektrinou], príslušný členský štát o tom musí informovať [Európsku] [k]omisiu do dvoch mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia a môže odmietnuť určenie viac ako jedného organizátora NEMO za ponukovú oblasť.“

Rumunské právo

- 9) Legea nr. 123 energiei electrication și a gazelor naturale (zákon č. 123 o elektrickej energii a zemnom plyne) z 10. júla 2012 (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 485, zo 16. júla 2012), v znení uplatňujúcom sa na spor vo veci samej (ďalej len „zákon o elektrickej energii a zemnom plyne“), stanovoval:

„Článok 2

Činnosti v oblasti elektrickej energie a tepelnej energie vyrobenej kombinovanou výrobou sa musia uskutočňovať na účely dosiahnutia týchto základných cieľov:

...

- c) vytvorenie a zabezpečenie fungovania súťažných trhov s elektrickou energiou;

...

- h) zlepšovanie konkurencieschopnosti vnútorného trhu s elektrickou energiou a aktívna účasť na vytvorení tak regionálneho trhu, ako aj vnútorného trhu s energiou v Európskej únii a na rozvoji cezhraničného obchodu;

...

Článok 3

Na účely tejto hlavy sa uplatňujú tieto definície pojmov:

...

38. prevádzkovateľ trhu s elektrickou energiou: právnická osoba, ktorá zabezpečuje organizáciu a správu centralizovaných trhov s výnimkou trhu vyrovnávania, na účely veľkoobchodného vyjednávania elektrickej energie v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte.

...

49. centralizovaný trh s elektrickou energiou: organizovaný rámec, v ktorom rôzne hospodárske subjekty na základe osobitných pravidiel schválených príslušným orgánom obchodujú prostredníctvom prevádzkovateľa trhu s elektrickou energiou alebo prevádzkovateľa prenosovej sústavy s elektrickou energiou;

...

Článok 10

...

2. Príslušný úrad vydáva licencie na:

...

- f) riadenie centralizovaných trhov; prevádzkovateľovi trhu s elektrickou energiou sa udelí len jedna licencia...

...

Článok 20

1. Trh s elektrickou energiou je zložený z regulovaného trhu a súťažného trhu, pričom sa uskutočňujú veľkoobchodné alebo maloobchodné transakcie s elektrickou energiou.

...

Článok 23

1. Transakcie s elektrickou energiou prebiehajú na súťažnom trhu transparentným, verejným, centralizovaným a nediskriminačným spôsobom. ...

...

Článok 28

Výrobcovia majú hlavne tieto povinnosti:

...

c) ponúkať na konkurenčnom trhu celú dostupnú elektrickú energiu, a to verejne a nediskriminačne.

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 10 Hidroelectrica je obchodnou spoločnosťou podľa rumunského súkromného práva, ktorej väčšinovým akcionárom je štát a jej činnosti zahŕňajú výrobu, prenos a distribúciu elektrickej energie. Je držiteľkou licencií na výrobu a dodávku elektrickej energie v Rumunsku, ako aj obchodnej licencie, ktorú vydal Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) (regulačný orgán v oblasti energetiky a verejnoprospešných služieb, Maďarsko).
- 11 Dňa 11. mája 2015 doručil ANRE spoločnosti Hidroelectrica zápisnicu č. 36119 (ďalej len „zápisnica“), ktorou rozhodol uložiť jej pokutu za porušenie podľa ustanovení článku 23 ods. 1 v spojení s článkom 28 písm. c) zákona o elektrickej energii a zemnom plyne. ANRE totiž konštatoval, že v období od decembra 2014 do februára 2015 Hidroelectrica priamo uzavrela zmluvy o predaji elektrickej energie na maďarskej elektronickej vyjednávacíj platforme, prevádzkovaníj spoločnosťou Tradition Financial Services Ltd, ktorá je subjektom zaregistrovaným v Spojenom kráľovstve, hoci bola povinná ponúknuť celú dostupnú elektrickú energiu transparentným, verejným, centralizovaným a nediskriminačným spôsobom na rumunskom centralizovanom trhu s elektrickou energiou, teda na platformách spoločnosti OPCOM SA, ktorá je jediným prevádzkovateľom trhu s elektrickou energiou v Rumunsku.
- 12 Dňa 27. mája 2015 podala Hidroelectrica žalobu o neplatnosť tejto zápisnice na Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti (Obvodný súd Bukurešť 1, Rumunsko) a súčasne sa domáhala zrušenia pokuty, ktorú uložil ANRE. Hidroelectrica na jednej strane uviedla, že povinnosť uzatvárať obchody výlučne prostredníctvom určitých prevádzkovateľov, kontrolovaných alebo povolených štátom, predstavuje obmedzenie distribučných kanálov, ktoré je nezlučiteľné s článkom 35 ZFEÚ, a na druhej strane, že táto povinnosť ako opatrenie obmedzujúce voľný pohyb elektrickej energie nebolo odôvodnené vzhľadom na článok 36 ZFEÚ. Okrem toho Hidroelectrica uviedla, že Consiliul Concurenței (Úrad pre hospodársku súťaž, Rumunsko) vo svojej správe z januára 2014 týkajúcej sa výsledkov sektorového

prieskumu na trhu s elektrickou energiou uviedol, že ustanovenia zákona o elektrickej energii a zemnom plyne sa majú vykladať v tom zmysle, že povoľujú, aby výrobcovia elektrickej energie priamo (alebo prostredníctvom obchodných spoločností svojej skupiny) uskutočňovali predaj na vývoz.

- 13 Judecătoria Sectorului 1 București (Obvodný súd Bukurešť 1) zrušil zápisnicu a oslobodil spoločnosť Hidroelectrica od povinnosti zaplatiť pokutu, ktorú jej uložil ANRE. Usúdil, že obchodovanie mimo centralizovaných platforiem OPCOM nepredstavuje nevyhnutne porušenie ustanovení článku 23 ods. 1 zákona o elektrickej energii a zemnom plyne.
- 14 ANRE podal odvolanie proti tomuto rozsudku na Tribunalul București (Vyšší súd Bukurešť, Rumunsko), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.
- 15 Tento súd najskôr uvádza, že podľa oznámenia s názvom „Výklad ustanovení zákona o elektrickej energii a zemnom plyne zo strany ANRE, pokiaľ ide o možnosť výrobcov vyvážať elektrickú energiu“, uverejneného 13. februára 2015 na internetovej stránke ANRE, „celá dostupná elektrická energia sa musí ponúknuť transparentne, verejne, nediskriminačne a centralizovane na platformách OPCOM“. Uvedený súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že v dôsledku kvalifikácie priameho vývozu elektrickej energie ako „porušenia zákona“ dochádza k bráneniu výkonu takejto činnosti vzhľadom na závažné sankcie, ktoré môže ANRE uložiť.
- 16 Vnútroštátny súd ďalej uvádza, že v podobnej veci Judecătoria Sectorului 2 București (Obvodný súd Bukurešť 2, Rumunsko) rozhodol, že hoci článok 23 ods. 1 zákona o elektrickej energii a zemnom plyne ukladá povinnosť, aby bolo obchodovanie s elektrickou energiou transparentné, verejné, centralizované a nediskriminačné, toto ustanovenie neukladá, aby sa uskutočňovalo jedine na centralizovaných platformách spoločnosti OPCOM. Tento súd z toho vyvodil záver, že obchodovanie mimo centralizovaných platforiem OPCOM nevyhnutne neporušuje uvedené ustanovenie a že v dôsledku toho mal ANRE na odôvodnenie údajnej protiprávnosti konania dotknutého výrobcu elektrickej energie preukázať, že dotknutá transakcia sa uskutočnila mimo konkurenčného trhu netransparentným, neverejným, necentralizovaným a diskriminačným spôsobom.
- 17 Napokon vnútroštátny súd poznamenáva, že Súdny dvor sa ešte nevyjadril k výkladu článku 35 ZFEÚ v súvislosti so zákonom, právnou úpravou alebo správnu praxou, ktoré zavádzajú vývozné obmedzenie, ako je to, o ktoré ide vo veci samej.
- 18 Za týchto podmienok Tribunalul București rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bráni článok 35 ZFEÚ takému výkladu článku 23 ods. 1 a článku 28 písm. c) [zákona o elektrickej energii a zemnom plyne], podľa ktorého sú výrobcovia elektrickej energie v Rumunsku povinní obchodovať s celou vyrobenou elektrickou energiou iba na rumunskom súťažnom centralizovanom trhu, pričom existuje iba nepriama možnosť vyvážať elektrickú energiu prostredníctvom obchodníkov?“

O prejudiciálnej otázke

O prípustnosti

- 19 ANRE namieta neprípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, pričom tvrdí, že tento návrh sa netýka výkladu ustanovenia práva Únie, ale výkladu vnútroštátnej právnej úpravy prijatej vnútroštátnym orgánom. Súdny dvor podľa neho nemá právomoc rozhodovať o rozdielnych výkladoch alebo uplatňovaní vnútroštátnych právnych noriem.

- 20 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že hoci Súdny dvor neprislúcha, aby sa na základe článku 267 ZFEÚ vyjadroval k zlučiteľnosti ustanovenia vnútroštátneho právneho predpisu alebo vnútroštátnej právnej úpravy s právom Únie, alebo ich výkladu vnútroštátnymi právnymi činiteľmi, má právomoc poskytnúť vnútroštátnemu súdu všetky výkladové prvky spadajúce do rámca práva Únie, ktoré tomuto súdu umožnia rozhodnúť o zlučiteľnosti vnútroštátneho ustanovenia alebo jeho výkladu s uvedenou právnou normou Únie (pozri rozsudky z 10. marca 1983, *Syndicat national des fabricants raffineurs d'huile de graissage a i.*, 172/82, EU:C:1983:69, bod 8, a z 2. júla 1987, *Lefèvre*, 188/86, EU:C:1987:327, bod 6).
- 21 Ako pritom uviedol generálny advokát v bode 29 svojich návrhov, vnútroštátny súd nežiada Súdny dvor, aby sa vyjadril k výkladu zákona o elektrickej energii a zemnom plyne, ale má pochybnosti o zlučiteľnosti výkladu, podaného jedným z vnútroštátnych orgánov, s článkom 35 ZFEÚ.
- 22 Z toho vyplýva, že argumentácia ANRE týkajúca sa neprípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa musí zamietnuť.

O veci samej

- 23 Svojou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa majú články 35 a 36 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá tak, ako ju vykladá orgán poverený jej uplatňovaním, ukladá vnútroštátnym výrobcam elektrickej energie povinnosť ponúkať celú dostupnú elektrickú energiu na platformách spravovaných jediným prevádzkovateľom, ktorý bol určený na obchodovanie na vnútroštátnom trhu s elektrickou energiou, predstavuje opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie vývozu, ktoré nemožno odôvodniť vzhľadom na článok 36 ZFEÚ, ani naliehavou požiadavkou všeobecného záujmu.

O uplatniteľnosti článku 35 ZFEÚ

- 24 ANRE a rumunská vláda tvrdia, že článok 35 ZFEÚ sa v prejednávanej veci neuplatňuje, keďže na úrovni Únie došlo k harmonizácii právnej úpravy v dotknutom odvetví. Na jednej strane sa domnievajú, že článok 5 nariadenia 2015/1222 umožňuje členským štátom určiť jediného prevádzkovateľa trhu na obchodovanie s elektrickou energiou a na druhej strane, že ak už v členskom štáte existoval zákonný monopol na služby obchodovania na dennom a vnútrodennom trhu, tento štát mal o tom informovať Komisiu v lehote dvoch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia. Na základe tohto ustanovenia rumunský minister energetiky, malých a stredných podnikov a podnikateľského prostredia údajne informoval Komisiu, že v zmysle zákona o elektrickej energii a zemnom plyne je OPCOM jediným určeným prevádzkovateľom trhu na obchodovanie s elektrickou energiou v Rumunsku. V dôsledku toho by sa mal tento zákon podľa nich posudzovať z hľadiska nariadenia 2015/1222.
- 25 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že akékoľvek vnútroštátne opatrenie v oblasti, ktorá bola predmetom úplnej harmonizácie na úrovni Únie, sa musí posudzovať vzhľadom na ustanovenia takéhoto harmonizačného opatrenia a nie na ustanovenia primárneho práva (rozsudok z 18. septembra 2019, *VIPA*, C-222/18, EU:C:2019:751, bod 52 a citovaná judikatúra).
- 26 V tejto súvislosti stačí uviesť, že na skutkový stav vo veci samej sa nevzťahuje časová pôsobnosť nariadenia 2015/1222. Tento skutkový stav sa totiž týka obdobia od decembra 2014 do februára 2015, zatiaľ čo toto nariadenie v súlade so svojím článkom 84 nadobudlo účinnosť až 14. augusta 2015, teda dvadsiaty deň po svojom uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* 25. júla 2015.

- 27 Ako navyše uviedol generálny advokát v bode 35 svojich návrhov, smernica 2009/72 ako právny predpis upravujúci vnútorný trh s elektrinou nezavádza úplnú harmonizáciu tohto trhu a neobsahuje osobitné pravidlá v oblasti obchodovania s elektrickou energiou. Ako vyplýva z článku 3 tejto smernice, stanovuje jedine určitý počet všeobecných zásad, ktoré musia členské štáty dodržiavať s cieľom vytvoriť konkurenčný a bezpečný trh s elektrickou energiou, ktorý je udržateľný vzhľadom na životné prostredie.
- 28 Z toho vyplýva, že článok 35 ZFEÚ sa v prejednávanej veci uplatňuje, keďže Súdny dvor už rozhodol, že elektrická energia patrí do pôsobnosti pravidiel Zmluvy o FEÚ týkajúcich sa voľného pohybu tovaru (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. apríla 1994, *Almelo*, C-393/92, EU:C:1994:171, bod 28, a z 11. septembra 2014, *Essent Belgium*, C-204/12 až C-208/12, EU:C:2014:2192, bod 122).

O existencii opatrenia s rovnocenným účinkom v zmysle článku 35 ZFEÚ

- 29 Na to, aby sa zodpovedala otázka, či vnútroštátna právna úprava tak, ako ju vykladá orgán poverený jej uplatňovaním, predstavuje opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie v zmysle článku 35 ZFEÚ, treba na jednej strane pripomenúť, že Súdny dvor považoval za opatrenia s rovnakým účinkom v zmysle tohto článku vnútroštátne opatrenia uplatňujúce sa na všetky subjekty pôsobiace na štátnom území, ktoré v skutočnosti ovplyvňujú skôr výstup tovaru z trhu vyvážajúceho členského štátu než uvádzanie tovaru na vnútroštátny trh tohto členského štátu (rozsudok z 28. februára 2018, *ZPT*, C-518/16, EU:C:2018:126, bod 43 a citovaná judikatúra). Na druhej strane Súdny dvor rozhodol, že akékoľvek obmedzenie niektorej zo základných slobôd stanovených Zmluvou o FEÚ, hoci aj malého významu, je touto Zmluvou zakázané, okrem prípadov, keď sa jeho účinky považujú za príliš náhodné alebo príliš nepriame na to, aby sa mohlo považovať za obmedzenie v zmysle článku 35 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky z 28. februára 2018, *ZPT*, C-518/16, EU:C:2018:126, bod 44, a z 21. júna 2016, *New Valmar*, C-15/15, EU:C:2016:464, body 37 a 45, ako aj citovanú judikatúru).
- 30 ANRE a rumunská vláda tvrdia, že povinnosť, ktorú článok 23 ods. 1 a článok 28 písm. c) zákona o elektrickej energii a zemnom plyne ukladajú výrobcovi, aby ponúkali celú dostupnú elektrickú energiu na centralizovanom vnútroštátnom trhu, sa netýka len vývozu. S cieľom preukázať, že dôsledkom právnej úpravy dotknutej vo veci samej nie je obmedzenie vývozu elektrickej energie, odkazujú na štatistické údaje, ktoré poukazujú na rastúci vývoj týchto vývozov.
- 31 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania však vyplýva, že dôsledkom ustanovení, o ktoré ide vo veci samej, ako ich vykladá ANRE, je zbavenie rumunských výrobcov elektrickej energie, ktorí získali licencie na obchodovanie v iných členských štátoch, ktorých trhy s elektrickou energiou sú prepojené s trhom Rumunska, možnosti dvojstranne obchodovať s elektrickou energiou a prípadne ju priamo vyvážať na tieto trhy. Tieto ustanovenia tým, že bránia dvojstrannému obchodovaniu medzi výrobcami elektrickej energie a ich potenciálnymi zákazníkmi, implicitne zakazujú priamy vývoz a znamenajú, že elektrická energia vyrobená v dotknutom členskom štáte bude smerovať skôr na vnútornú spotrebu, ako to priznala samotná rumunská vláda.
- 32 Štatistické údaje, ktoré uviedli ANRE a rumunská vláda a ktoré poukazujú na rastúci vývoj vývozu z rumunského trhu s elektrickou energiou, nemôžu vyvrátiť tieto úvahy, keďže nemožno vylúčiť, že úroveň vývozu by bola v prípade neexistencie ustanovení, o ktoré ide vo veci samej, ešte vyššia. Takéto údaje umožňujú jedine dospieť k záveru, že účinkom právnej úpravy dotknutej vo veci samej nie je to, že sa zabránilo akémukoľvek vývozu elektrickej energie z rumunského trhu, čo sa vo veci samej nespochybňuje.

33 Právna úprava dotknutá vo veci samej sa preto dotýka skôr vývozu elektrickej energie tým, že výrobcom elektrickej energie z Rumunska zakazuje priamy vývoz, pričom uprednostňuje zásobovanie elektrickou energiou na vnútroštátnom trhu. Takáto právna úprava v dôsledku toho predstavuje opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie v zmysle článku 35 ZFEÚ.

O odôvodnení opatrenia s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie v zmysle článku 35 ZFEÚ

- 34 Vnútroštátne opatrenie, ktoré je v rozpore s článkom 35 ZFEÚ, môže byť opodstatnené jedným z dôvodov uvedených v článku 36 ZFEÚ, ako aj naliehavými požiadavkami všeobecného záujmu za predpokladu, že cieľ, ktorý sleduje, je legitímny a že toto opatrenie je primerané tomuto cieľu (pozri rozsudok zo 16. decembra 2008, Gysbrechts a Santurel Inter, C-205/07, EU:C:2008:730, bod 45). Vnútroštátnym orgánom prislúcha uviesť dôvody, ktoré môžu opodstatniť takéto opatrenia ako zákazy predstavujúce výnimku zo zásady voľného pohybu tovaru.
- 35 V prejednávanej veci rumunská vláda najskôr vo svojich písomných pripomienkach vo všeobecnosti uviedla, že článok 23 ods. 1 a článok 28 písm. c) zákona o elektrickej energii a zemnom plyne boli zavedené s cieľom zabezpečiť transparentnosť uzatvárania zmlúv na fungujúcom trhu, podporením riadnej hospodárskej súťaže a uľahčením prístupu rôznych dodávateľov, aby sa spotrebiteľom zaručila bezpečnosť dodávok elektrickej energie. Následne na pojednávaní v odpovedi na otázku Súdneho dvora táto vláda spresnila, že cieľom tohto zákona je ochrana bezpečnosti dodávok elektrickej energie.
- 36 Súdny dvor pritom rozhodol, že na ochranu bezpečnosti dodávok elektrickej energie sa môžu vzťahovať dôvody verejnej bezpečnosti v zmysle článku 36 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. júla 1984, Campus Oil a i., 72/83, EU:C:1984:256, bod 34).
- 37 Práve vzhľadom na tieto skutočnosti treba posúdiť, či vnútroštátna právna úprava vykladaná v tom zmysle, že vnútroštátni výrobcovia elektrickej energie sú povinní ponúkať celú dostupnú elektrickú energiu na platformách spravovaných jediným určeným prevádzkovateľom vnútroštátneho trhu na obchodovanie s elektrickou energiou, je primeraná sledovanému legitímnemu cieľu. V tejto súvislosti je potrebné preskúmať nielen to, či sú prostriedky, ktoré používa, vhodné na zabezpečenie dosiahnutia tohto cieľa, ale aj to, či nejdú nad rámec toho, čo je nevyhnutné na jeho dosiahnutie (rozsudok zo 16. decembra 2008, Gysbrechts a Santurel Inter, C-205/07, EU:C:2008:730, bod 51).
- 38 Pokiaľ ide o spôsobilosť tejto právnej úpravy dosiahnuť cieľ bezpečnosti dodávok elektrickej energie, treba uviesť, že povinnosť uložená vnútroštátnym výrobcom elektrickej energie, aby ponúkali celú dostupnú elektrickú energiu na platformách na obchodovanie, ktoré spravuje jediný určený prevádzkovateľ vnútroštátneho trhu na obchodovanie s elektrickou energiou, tým, že zakazuje dvojstranné obchodovanie medzi týmito výrobcami a ich zákazníkmi, sa ako taká nezdá byť nevhodná na zabezpečenie cieľa bezpečnosti dodávok elektrickej energie, keďže sa snaží zaručiť, aby dostupná elektrická energia smerovala skôr na vnútornú spotrebu.
- 39 Pritom treba pripomenúť, že obmedzujúce opatrenie možno považovať za vhodné na zabezpečenie uskutočnenia sledovaného cieľa len vtedy, ak skutočne zodpovedá úsiliu dosiahnuť ho konzistentne a systematicky (rozsudok z 23. decembra 2015, Scotch Whisky Association a i., C-333/14, EU:C:2015:845, bod 37).
- 40 Ako však uviedol generálny advokát v bode 78 svojich návrhov, skutočnosť, že sprostredkovatelia môžu nakupovať elektrickú energiu na veľkoobchodnom trhu a následne ju bez obmedzení podobných tým, aké sú uložené výrobcom, vyvážať do iných členských štátov, svedčí o nekonzistentnosti dotknutého opatrenia vzhľadom na sledovaný cieľ. Hoci totiž podľa rumunskej vlády priamy vývoz elektrickej energie ohrozuje bezpečnosť dodávok elektrickej energie, takéto riziko existuje bez ohľadu na to, či budú vývoz vykonávať výrobcovia alebo sprostredkovatelia.

- 41 Pokiaľ ide o otázku, či právna úprava dotknutá vo veci samej nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľa, ktorý sleduje, rumunská vláda tvrdí, že dvojstranné obchodovanie vedie k narušeniu trhu s elektrickou energiou, najmä ak má výrobca významný podiel na tomto trhu, čo je podľa nej prípad spoločnosti Hidroelectrica. Podľa tejto vlády má priamy vývoz elektrickej energie negatívny vplyv na dostupnosť elektrickej energie na vnútroštátnom trhu aj na vývoj cien elektrickej energie. Povinnosť ponúkať celú dostupnú elektrickú energiu na platformách na obchodovanie, spravovaných jediným určeným prevádzkovateľom tohto trhu, je preto podľa nej primeraná vzhľadom na riziko, ktoré podľa nej vytvára diskriminačné a netransparentné obchodovanie s elektrickou energiou.
- 42 Ako však uviedol generálny advokát v bodoch 73 a 74 svojich návrhov, povinnosť ponúkať celú dostupnú elektrickú energiu na platformách na obchodovanie, ktoré spravuje jediný určený prevádzkovateľ vnútroštátneho trhu na obchodovanie s elektrickou energiou, ako opatrenie, ktorého cieľom je vyhnúť sa negatívnemu vplyvu priameho vývozu na vývoj cien na vnútroštátnom trhu, ide nad rámec toho, čo je nevyhnutné na zaručenie bezpečnosti dodávok elektrickej energie.
- 43 Záruka zásobovania elektrickou energiou totiž neznamená záruku zásobovania elektrickou energiou za najlepšiu cenu. Úvahy čisto hospodárskej a obchodnej povahy, z ktorých vychádza vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej, nepatria medzi dôvody verejnej bezpečnosti v zmysle článku 36 ZFEÚ, ani medzi požiadavky všeobecného záujmu, ktoré umožňujú odôvodniť množstevné obmedzenia vývozu alebo opatrenia s rovnakým účinkom. Ak by totiž takéto úvahy mohli odôvodniť zákaz priameho vývozu elektrickej energie, bola by spochybnená samotná zásada vnútorného trhu.
- 44 Pokiaľ ide o riziko, ktoré by bolo podľa rumunskej vlády spôsobené zásobovaniu vnútroštátneho trhu netransparentným a diskriminačným obchodovaním s elektrickou energiou, treba uviesť, že v danom prípade existujú opatrenia, ktoré obmedzujú voľný pohyb elektrickej energie na vnútornom trhu menej než vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej.
- 45 Ako totiž uviedol generálny advokát v bodoch 64 až 70 svojich návrhov, takéto opatrenia sú uvedené najmä v článkoch 7 až 9 nariadenia č. 1227/2011 a článkoch 36 až 38 smernice 2009/72. Tieto ustanovenia zavádzajú mechanizmy spolupráce medzi vnútroštátnymi regulačnými orgánmi v oblasti dohľadu nad veľkoobchodnými tržmi s energiou a stanovujú pravidlá určené na posilnenie transparentnosti a integrity tohto trhu.
- 46 Z uvedeného vyplýva, že povinnosť uložená vnútroštátnym výrobcom elektrickej energie, aby ponúkali celú dostupnú elektrickú energiu na platformách na obchodovanie, ktoré spravuje jediný určený prevádzkovateľ vnútroštátneho trhu na obchodovanie s elektrickou energiou, ide nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie sledovaného cieľa.
- 47 Vzhľadom na všetko, čo bolo uvedené, treba na položenú otázku odpovedať tak, že články 35 a 36 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá tak, ako ju vykladá orgán poverený jej uplatňovaním, ukladá vnútroštátnym výrobcom elektrickej energie povinnosť ponúkať celú dostupnú elektrickú energiu na platformách spravovaných jediným prevádzkovateľom, ktorý bol určený na obchodovanie na vnútroštátnom trhu s elektrickou energiou, predstavuje opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie vývozu, ktoré nemožno opodstatniť dôvodmi verejnej bezpečnosti spojenými s bezpečnosťou zásobovania elektrickou energiou, keďže takéto právna úprava nie je primeraná sledovanému cieľu.

O trovách

- 48 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Články 35 a 36 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá tak, ako ju vykladá orgán poverený jej uplatňovaním, ukladá vnútroštátnym výrobcom elektrickej energie povinnosť ponúkať celú dostupnú elektrickú energiu na platformách spravovaných jediným prevádzkovateľom, ktorý bol určený na obchodovanie na vnútroštátnom trhu s elektrickou energiou, predstavuje opatrenie s rovnakým účinkom ako množstevné obmedzenie vývozu, ktoré nemožno opodstatniť dôvodmi verejnej bezpečnosti spojenými s bezpečnosťou zásobovania elektrickou energiou, keďže takáto právna úprava nie je primeraná sledovanému cieľu.

Podpisy